

**PERSPEKTYVINIO NAUJŲ VIEŠOJO TRANSPORTO RŪŠIŲ DIEGIMO GALIMYBIŲ
STUDIJOS, INVESTICIJŲ PROJEKTO BEI VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ
PARTNERYSTĖS DOKUMENTŲ PAKETO PARENGIMO PASLAUGŲ TECHNINĖ
UŽDUOTIS**

IVADINĖ INFORMACIJA

Šis konkursas yra vykdomas įgyvendinant projektą „Elektra varomo viešojo transporto naujų galimybių plėtra (DEPO)“ įgyvendinamą pagal programos „Horizontas 2020“ priemonę „ELENA“.

Projektą „Elektra varomo viešojo transporto naujų galimybių plėtra (DEPO)“ finansuoja Europos Investicijų bankas, 10 proc. projekto biudžeto prisideda Klaipėdos miesto savivaldybė (toliau – „Perkančioji organizacija“) iš SB lėšų. Bendra projekto vertė - 675 700 Eur. Projekto įgyvendinimo metu numatoma parengti galimybių studiją dėl naujos elektra varomo viešojo transporto rūšies įdiegimo Klaipėdos mieste, parengti viešojo ir privataus sektorių partnerystės dokumentų paketą ir jo pagrindu, viešo konkurso būdu, parinkti partnerį parinktos naujos ekologiškos transporto rūšies diegimui bei valdymui. Projekto įgyvendinimo metu taip pat numatoma įsigyti elektra varomus autobusus, kurie papildytų esamą autobusų parką dalinai pakeisdami neekologiškus dyzeliniu kuru varomus autobusus.

Per pastaruosius metus Lietuva daug nuveikė energijos vartojimo efektyvumo srityje. Tačiau viešasis sektorius (valdantis ženklią energiją vartojančios infrastruktūros dalį) yra sektorius, kur yra daugiausiai galimybių pagerinti energijos vartojimo efektyvumą. Energijos vartojimo efektyvumo gerinimo potencialą turi ir viešasis transportas.

Būtent todėl, Perkančioji organizacija, siekdama gerinti miesto viešojo transporto energetinį efektyvumą / optimizuoti viešąjį transportą, nutarė pasinaudoti galimybe gauti paramą pagal Europos Sąjungos (Europos Investicijų Banko) patvirtintą Viešojo transporto energetinio efektyvumo bei optimizavimo projektą, kurio techninės pagalbos veiklas ir finansuoja ELENA programa.

Inicijuoto projekto tikslas – pirmiausia parengti mokslinių tyrimų metodais pagrįstą galimybių studiją ir parengus konkurso dokumentus, padėti Perkančiajai organizacijai struktūrizuoti skaidrų, komerciškai patrauklų konkurencingą projektą, sumažinsiantį energijos suvartojimo rodiklius.

Projekto sėkmingas įgyvendinimas padės mažinti šiltnamio dujų išsiskyrimą ir pagerins efektyvų energijos naudojimą Lietuvoje.

Klaipėda yra trečias pagal dydį Lietuvos miestas. Šis miestas turi neužšalantį uostą ir yra Lietuvos vakarinėje dalyje – palankioje geografinėje vietovėje (55° 43' Šiaurės platumoje, 21° 07' Rytų ilgumoje) ant Baltijos jūros kranto ir Kuršių marių, netoli kitų Baltijos jūros uostų: Kaliningrado (Rusija) ir Rygos (Latvija). Per miestą teka trys upės: Danė, Smeltalė ir Kretainis. Klaipėda yra už 311 km nuo Lietuvos sostinės.

Miestas yra Klaipėdos regiono centras; jis turi savo savivaldybės administraciją. Klaipėdos regione veikia Kuršių Nerijos nacionalinio parko ir Pajūrio regioninio parko direkcijos.

Pagrindinės atvykimo į miestą galimybės: geležinkelio stotis, autobusų stotis, jūros uostas, Palangos oro uostas. Klaipėdoje yra maždaug 50 viešbučių, 10 nakvynės namų, 6 katalikų bažnyčios, 5 ortodoksų bažnyčios, 1 sinagoga, 1 evangelikų bažnyčia, 5 muziejai, 4 teatrai ir 15 sporto centrų.

Didžioji miesto dalis yra arčiau jūros ir marių. Čia yra dvi vidaus keltų linijos: senoji (miesto centre) ir naujoji (pietinėje dalyje). Išilgai Marių išsidėstęs uostas. Šiaurinėje dalyje jis ribojasi su Baltijos jūra, o pietinėje dalyje baigiasi Malkų įlankoje.

Klaipėdoje naudojamos šios transporto priemonės:

- geležinkelis;

- autobusai;
- keltai į Kuršių Neriją;
- tarptautiniai keltai (Švedija, Vokietija, Danija);
- įprastas automobilių transportas;
- Palangos oro uostas;
- Dviračiai.

2014 m. Klaipėdos miesto (toliau - „Miesto“) viešojo transporto sistema naudojosi 34,5 mln. keleivių. 2016 m. vieninga viešojo transporto sistema mieste ir priemiesčiuose buvo atlikta 34 mln. kelionių. Atsižvelgiant į nedidelį miesto gyventojų skaičiaus sumažėjimą, santykinis viešuoju transportu besinaudojančių keleivių skaičius auga.

UŽDUOTIES APRAŠYMAS

Miestas ketina sėkmingam projekto struktūrizavimui pasitelkti mokslininkų ir konsultantų komandą (toliau – „Tyrėjai/Konsultantai“), padėsiančią, remiantis naujausiais ir inovatyviais konkurencingumo vertinimo metodais, tinkamai parengti konkurencinės aplinkos vertinimo metodiką, kuria remiantis būtų galima parengti galimybių studiją, nustatančią ir apibrėžiančią perspektyvinio naujų viešojo transporto rūšių (elektrinio bėginio ir/ar bebėgio transporto-tramvajaus ir/ar kitų Tyrėjų/Konsultantų siūlomų alternatyvų) diegimo projekto, kuris bus ruošiamas ir kurio konkursą preliminariais duomenimis planuojama paskelbti 2019 m., apimtį (projekto ribas).

Be to, Užduotis apima įvairias susijusias užduotis, įskaitant mokslinius tyrimus, teisinį viešųjų pirkimų ir sutarčių projektų rengimą.

Siekiamas rezultatas:

(a) Klaipėdos miesto savivaldybės administracija turės reikiamą informaciją pagrįstam sprendimui dėl projekto apimties ir tikslingumo priimti bei

(b) Tyrėjų/Konsultantų pagalba įvykdytos kompleksinių pirkimų procedūros, sudarysiančios prielaidas tinkamam investicinio projekto etapo įgyvendinimui.

Bendrajai prasme „Tyrėjai/Konsultantai“ įsipareigoja:

- Parengti galimybių studiją, nuosekliai plėtojant Perkančiosios organizacijos užsakymu rengiamą darnaus judumo planą ir analizuojant naujų viešojo transporto rūšių įdiegimo galimybes;

- Parengti investicijų projektą, vadovaujantis CPVA parengta Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos aktuali redakcija, įsigaliojusia nuo 2017 m. sausio 1 d.;

- Parengti viešojo ir privataus sektorių partnerystės dokumentų paketą, įskaitant, bet neapsiribojant klausimynu, konkurso sąlygomis, technine užduotimi bei specifikacijomis;

- Parengti elektra varomų autobusų įsigijimo konkurso dokumentų paketo parengimą, įskaitant, bet neapsiribojant konkurso sąlygomis;

- Konsultuoti Perkančiąją organizaciją visais iš šios techninės užduoties kylančiais klausimais.

- Gavus Perkančiosios organizacijos prašymą, parengti ir pateikti atsakymus į tuos klausimus, kurie gali kilti iš Tyrėjų/Konsultantų parengtų dokumentų, ir tuos, kuriuos Perkančioji organizacija gali gauti vykdydama viešojo pirkimo ar privataus partnerio parinkimo procedūras.

- Parengti ir pateikti Perkančiajai organizacijai visų pagal šią užduotį parengtų dokumentų galutinių redakcijų vertimus į anglų kalbą.

Detalesnė Tyrėjų/Konsultantų užduoties apimtis išdėstyta žemiau.

Bendras užduoties aprašymas

I etapas

Siekiant įvykdyti savo įsipareigojimus bei pasiekti geriausią rezultatą, Tyrėjų/Konsultantų komandai tikslinga šiame etape darbą skirstyti į tris dalis:

1. Remiantis mokslinių tyrimų metodais, parengti darbo organizavimo bei atlikimo metodologiją;
2. Atlikti moksliniais metodais pagrįstą esamos konkurencinės aplinkos vertinimą;
3. Parengti projekto konkurencinį modelį.

Metodologinė dalis:

Mokslinės tiriamosios dalies darbo rengimo modelį pagrįsti kokybės kontrolės ir bendravimo su klientais metodika OAPCR (Outline, analysis, presentation, communication, report).

Siekiant įvertinti būsimo projekto konkurencinę aplinką, tikslinga parengti mokslinį taikomąjį darbą, kuriame turėtų būti pritaikytas „Žinių namai“ („Knowledge House“) metodas, kurio tikslas - įvertinti būsimo projekto konkurencingumo lygmenį ir kitų transporto rūšių įtaką paslaugų teikimo apimtims bei kaštams. Analizės moduliai:

- Galimų konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) galimybių vertinimas;
- Išanalizuoti bei pateikti išvadas dėl pasitaikiusių analogiškų projektų nesėkmių nustatant ir įvardijant tokių nesėkmių galimas priežastis;
- Identifikuoti potencialias konkurencines grėsmes šiam projektui;
- Įvertinti geriausias rinkos patirtis įgyvendinant analogiškus projektus, panašiomis sąlygomis;
- Sudaryti artimiausių konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) interesų ir veiklos žemėlapi.

Paslaugos gyvavimo ciklo vertinimui taikyti SLM (Service Lifecycle Management) metodą, kurio pagalba sukurti Paslaugų gyvavimo ciklo modelį.

Naudojant SLM3 (Service Lifecycle Management Maturity Model) metodą, sukurti Paslaugų gyvavimo ciklo brandos modelį.

Rizikų vertinimui naudoti atvirkštinį metodą TOWS (Threats, Opportunities, Weakness and Strengths).

Parengti taikytinų savybių įžvalgų modelį pagal SPI (Service Performance Insight) metodą.

Remiantis parengta mokslinių tyrimų metodologija, reikalinga parengti **Galimybių studiją**, kurioje turi būti pateiktas palankiausias bei konkurencingiausias sprendimas miesto viešojo transporto sistemai atnaujinti, svarstant tvarius viešojo transporto organizavimo principus ir atsižvelgiant į dabartinę miesto transporto sistemos situaciją, geografinę vietovę, dabartinį gatvių tinklą, demografinę situaciją ir atsakant į klausimus, ar įmanoma ir ar tikslinga suformuoti miestą kertantį koridorių naujai transporto rūšiai (toliau – **Galimybių studija arba Studija**).

Galimybių studiją turi sudaryti:

a. Naujos viešojo transporto rūšies - elektrinio bėginio ir/ar bebėgio transporto-tramvajaus ir/ar kitų Tyrėjų/Konsultantų siūlomų alternatyvų įdiegimo mieste (toliau – „Tramvajaus projekto dalis“) poreikių, konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) atsiradimo rinkoje, konkurentų interesų ir veiklos žemėlapis, techninių galimybių ir kaštų / naudos analizė, geriausių rinkoje patirčių įgyvendinant analogiškus projektus, panašiomis sąlygomis analizė ir analogiškų projektų nesėkmių nustatant ir įvardijant tokių nesėkmių galimas priežastis analizė;

b. Naujų transporto priemonių - elektrinių autobusų mieste (toliau – „Elektrinių autobusų projekto dalis“) poreikių, konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) atsiradimo rinkoje, konkurentų interesų ir veiklos žemėlapis, techninių galimybių ir kaštų / naudos analizė, geriausių rinkoje patirčių įgyvendinant analogiškus projektus, panašiomis sąlygomis analizė ir analogiškų projektų nesėkmių nustatant ir įvardijant tokių nesėkmių galimas priežastis analizė;

c. Sistemos lygmeniu skirtingų scenarijų analizė:

i) naujas transporto priemonių parkas su suslėgtosiomis gamtinėmis dujomis varomais autobusais;

ii) naujas transporto priemonių parkas su elektriniais autobusais, integravus ir neintegrovus su elektriniu bėginiu ir/ar bebėgiu transportu-tramvajumi ar kt. Tyrėjų/Konsultantų siūloma alternatyva;

iii) naujas transporto priemonių parkas su suslėgtosiomis gamtinėmis dujomis varomais autobusais, integravus ir neintegrovus su elektriniais autobusais ir/ar elektriniu bėginiu ir/ar bebėgiu transportu-tramvajumi ar kt.

d. Rizikos vertinimas TOWS metodu.

e. Naujų transporto priemonių integravimo į dabartinę viešojo transporto sistemą analizė.

f. Paslaugos gyvavimo ciklo vertinimas SLM metodu.

g. Paslaugų gyvavimo ciklo brandos modelis, taikant SLM3 metodą.

Galimybių Studijoje turi būti pateikta:

1. Ne mažiau kaip 2 (maksimaliai galimai panašių miestų į Klaipėdą, turinčių elektrinį bėginį ar bebėgį transportą-tramvajų) miestų panašaus pobūdžio projektų patirties analizė (Užsienio gerosios praktikos analizė), naudojant „Knowledge House“ metodą;

2. Parinkta trasa, kurioje galima įgyvendinti siūlomus naujus greituosius viešojo transporto susisiekimo tinklus. Įvertintos esamo užstatymo ir įvairių apribojimų aplinkybės. Įvertinta teritorijų planavimo bazė - galiojantys dokumentai. Nurodomi keistini galiojantys dokumentai ir dokumentai ir/ar teisės aktai, kuriuos reikalinga parengti. Nurodomi fiziniai siūlomos trastos (ir alternatyvių trasų palyginamieji) parametrai, suderinamumas su kitomis transporto rūšimis (lengvųjų automobilių privažiavimas, objektų aptarnavimas, autobusai, dviračių takai - trastos, pėsčiųjų takai, želdiniai), pėsčiųjų zonų įtaka (esamų ir planuojamų), probleminės vietos (viadukai, arti stovintys pastatai, senamiestis, pėsčiųjų perėjos ir kt.) ir jų sprendimo būdai; trastos ilgis, etapiškumas; galutinės stotys; ryšys su Intermodaliniais persėdimo punktais; įvertinami ir rengiami sankryžų pertvarkymo projektai; Įvertinamos spec. transporto ir greitųjų viešojo transporto susisiekimo tinklų judėjimo galimybės, poveikis stambiagabaričių krovinių gabenimo trasoms ir kt. Įvertinamos regioninės trastos galimybės. Parenkamas optimaliausias variantas;

3. Projektavimo ir techniniai pasiūlymai dėl daugiausiai privalumų turinčio sprendinio, remiantis „Knowledge House“ ir kt. metodų, taikymo rezultatais įgyvendinimo;

4. Biudžeto skaičiavimai, norint įgyvendinti daugiausiai privalumų turintį sprendinį, įskaitant infrastruktūrą, reikalingą jam įgyvendinti, taip pat galimų finansinių sprendinių su atsipirkimo skaičiavimais ir viešojo privataus sektorių partnerystės (toliau – „VPSP“) mokėjimų skaičiavimų aprašymas ir pagrindimas.

5. Rizikos vertinimas TOWS metodu.

6. Siūloma teisinė forma daugiausiai privalumų turinčiam sprendiniui įgyvendinti. Paslaugos gyvavimo ciklo vertinimas SLM metodu.

7. Paslaugų gyvavimo ciklo brandos modelis, taikant SLM3 metodą.

Elektrinių autobusų ir elektrinių bėginio ir/ar bebėgio transporto-tramvajaus ar kt. Konsultanto siūlomos alternatyvos galimų sinergetinių sprendinių analizė ir siūlomos techninės / infrastruktūros įgyvendinimo priemonės (pvz., bendras žaliosios energijos tiekimo, įkrovimo / tiekimo, ITS sprendimų, el. bilietų sistemos, įlipimo / išlipimo stotelių naudojimas ir pan.).

II etapas

VPSP konkurso¹ medžiagos paruošimas (techninių, finansinių, teisinių sąlygų, kvalifikacijos kriterijų dalyviams) Tramvajaus ir/ar kitos parinktos alternatyvos daliai.

Tyrėjai/Konsultantai paruošia teisinę konkurso procedūros analizę ir dokumentus pagal Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – „CPVA“) pateiktus dokumentus. Be to, Tyrėjai/Konsultantai apžvelgia papildomų sutarčių šablonus, paimtus iš kitų regione įgyvendintų projektų, įvertina jų tinkamumą pagal aktualius įstatymus ir nustato visas pagrindines bei dėmesio reikalaujančias problemas ir sutartį pakoreguoja taip, kad ji atitiktų paskirtį Lietuvos įstatyminėje bazėje. Tuo siekiama užtikrinti pakankamą kompetentingų bendrovių susidomėjimą šiuo konkursu, jas informuojant apie projektą ir gaunant jų atsiliepimų.

¹ Viešųjų ir privačių subjektų partnerystė.

Viešųjų pirkimų medžiagos paruošimas (techninių, finansinių, teisinių sąlygų, kvalifikacijos kriterijų dalyviams) Elektrinių autobusų projekto daliai.

Tyrėjai/Konsultantai paruošia konkurso procedūros teisinę analizę ir dokumentus pagal Lietuvos viešųjų pirkimų įstatymą. Be to, Tyrėjai/Konsultantai apžvelgia papildomų sutarčių šablonus, paimtus iš kitų regione įgyvendintų projektų, įvertina jų tinkamumą pagal aktualius įstatymus ir nustato visas pagrindines bei dėmesio reikalaujančias problemas ir sutartį pakoreguoja taip, kad jie atitiktų LR taikomus teisės aktus.

DETALUS UŽDUOTIES APRAŠYMAS

I etapas

Pradiniame etape Tyrėjai/Konsultantai turi užtikrinti geriausią įmanomą rezultatą ir tuo tikslu turi parengti moksliniais tyrimais grįstą metodiką. Atliekant mokslinius tyrimus ir rengiant mokslinę metodiką, būtina taikyti sekančius mokslinių tyrimų ir konkurencinės aplinkos vertinimo metodus:

Metodologinė dalis:

Siekiant maksimalaus klientų pasitenkinimo bei visuomeninių poreikių patenkinimo prisidedant prie ekologiško transporto plėtros regione, tikslinga taikyti mokslinių tyrimų metodus, konkurencinės aplinkos bei produkto ir/ar paslaugos gyvavimo ciklo įvertinimui bei paslaugos brandos modelio sukūrimui.

Todėl, tikslinga mokslinės tiriamosios dalies darbo rengimo modelį pagrįsti kokybės kontrolės ir bendravimo su klientais metodika OAPCR (Outline, analysis, presentation, communication, report).

Siekiant įvertinti būsimo projekto konkurencinę aplinką, tikslinga parengti mokslinį taikomąjį darbą, kuriame turėtų būti pritaikytas „Žinių namai“ („Knowledge House“) metodas, kurio tikslas - įvertinti būsimo projekto konkurencingumo lygmenį ir kitų transporto rūšių įtaką paslaugos teikimo apimtims bei kaštams. Analizės moduliai:

- galimų konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) atsiradimo rinkoje galimybių vertinimas;
- Išanalizuoti bei pateikti išvadas dėl pasitaikiusių analogiškų projektų nesėkmių nustatant ir įvardijant tokių nesėkmių galimas priežastis;
- Identifikuoti potencialias konkurencines grėsmes šiam projektui;
- Įvertinti geriausias rinkos patirtis, įgyvendinant analogiškus projektus, panašiomis sąlygomis;
- Sudaryti artimiausių konkurentų interesų ir veiklos žemėlapi.

Siekiant įvertinti visuomeninės paslaugos gyvybingumą bei konkurencingumą, o taip pat įtvirtinti naujos paslaugos ekonominį pagrįstumą, tikslinga paslaugos gyvavimo ciklo vertinimui taikyti SLM (Service Lifecycle Management) metodą, kurio pagalba sukurti Paslaugų gyvavimo ciklo modelį.

Įprastinių investicijų versle gyvavimo trukmė neturėtų viršyti dešimties metų laikotarpio. Kadangi numatoma visuomeninė paslauga gyvuos daug ilgiau nei dešimt metų, tikslinga įvertinti ilgalaikės paslaugos perspektyvas, todėl būtina, naudojant SLM3 (Service Lifecycle Management Maturity Model) metodą, sukurti Paslaugų gyvavimo ciklo brandos modelį.

Siekiant įvertinti numatomo investicinio projekto ne tik galimybes, bet ir grėsmes, tikslinga taikyti atvirkštinį vertinimo metodą, t. y. TOWS (Threats, Opportunities, Weakness and Strengths) metodą.

Parengti taikytinų savybių įžvalgų modelį pagal SPI (Service Performance Insight) metodą.

Remiantis atliktais moksliniais tyrimais bei parengta metodika, Tyrėjai/Konsultantai turės paruošti Miesto naujų transporto rūšių (elektrinio bėginio ir/ar bebėginio transporto-tramvajaus ar kt. Konsultanto siūlomos alternatyvos) diegimo analizę integruojant dvi analizės dalis: Tramvajaus projekto dalį ir Elektrinių autobusų projekto dalį, atliekant išsamią Miesto susisiekimo sistemos esamos būklės analizę, nustatant tendencijas. Atlikti transporto ir keleivių srautų perspektyvinį

modeliavimą su esamo visuomeninio transporto maršrutinio tinklo korektūra, įvertinant ne mažiau kaip 30 metų perspektyvas. Įvertinti naujos transporto rūšies įvedimo ir investicijų poreikį, rekomenduoti finansavimo modelius bei nurodyti atsiperkamumo galimybes.

Atlikti visus reikiamus Miesto susisiekimo sistemos mokslinius tyrimus ir apklausas. Atlikti miesto maršrutinio tinklo skaičiavimus ir vertinimą, atsižvelgus į naujos transporto rūšies maršrutų tinklo įdiegimo ir esamų autobusų ir maršrutinių taksi maršrutų pertvarkymo galimybes, išnagrinėjant patvirtintus miesto teritorijos bendrojo plano susisiekimo sistemos sprendinius bei kitus patvirtintus specialiuosius ir detaliuosius planus, aktyviai bendradarbiaujant su rengiamo naujo bendrojo plano rengėjais. Atlikti pasirinktų visuomeninio transporto plėtros variantų techninį-ekonominių, socialinių ir ekologinių įvertinimą, nustatant investicijų poreikį, finansavimo modelius ir atsipirkimo laiką bei nustatyti pasirinktos visuomeninio transporto rūšies poveikį bendram transporto eismui ir saugai. Pateikti detalizuotas naujos transporto rūšies maršrutų trasas su bendra transporto eismo organizacija sumodeliuojant transporto ir keleivių srautų perspektyvas iki 2040 m., įvedus naują transporto rūšį bei nurodant naujos transporto rūšies įdiegimo eiliškumą ir būtinas sąlygas.

Parengus Galimybių studiją, kurios identifikuotas teisinis įgyvendinimo modelis VPSP – Tyrėjas/Konsultantas turės parengti VPSP investicijų projektą, kaip tai numatyta šioje užduotyje.

Minimalus Studijos turinys:

1. MOKSLINIŲ TYRIMŲ METODŲ TAIKYMAS BEI PAGRINDINĖS METODIKOS VERTINIMO METODIKOS PARENGIMAS:

1.1. *“Knowledge House” metodo taikymas:*

1.1.1. Galimų konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) atsiradimo rinkoje vertinimas;

1.1.2. Analogiškų projektų nesėkmių, nustatant ir įvardijant tokių nesėkmių priežastis vertinimas;

1.1.3. Galimų grėsmių projektui identifikavimas;

1.1.4. Geriausių patirčių rinkoje įgyvendinant analogiškus projektus, panašiomis konkurencinės aplinkos sąlygomis vertinimas;

1.1.5. Konkurentų (alternatyvių viešojo susisiekimo priemonių (viešojo ir privataus)) interesų ir veiklos žemėlapių sudarymas;

1.2. *Paslaugos gyvavimo ciklo modelio sukūrimas;*

1.3. *Paslaugų gyvavimo ciklo brandos modelio sukūrimas;*

1.4. *Atvirkštinio rizikų vertinimo metodo TOWS taikymas;*

1.5. *Taikytinų savybių, įžvalgų modelio sukūrimas pagal SPI metodą.*

2. ESAMA SITUACIJA IR PROBLEMŲ GALIMI SPRENDIMAI:

2.1. *Esamos būklės analizės studija:*

Pastaba: Siekiant racionaliai naudoti laiką ir finansinius išteklius, Tyrėjų/Konsultantų komanda privalo atsižvelgti į Klaipėdos miesto savivaldybės užsakymu rengiamą Klaipėdos miesto darnaus judumo planą, pasinaudoti jame surinkta medžiaga bei analize, pav. gyventojų mobilumo, miesto „juodųjų dėmių“ nustatymo, miesto ir priemiesčių urbanistinės struktūros būklės analizės ir kitais duomenimis. Pakartotinai duomenys renkami ir analizuojami tik esant objektyviai pagrįstam būtinumui.

2.1.1. esamos susisiekimo sistemos būklės analizė, kurios metu nustatomi visų transporto rūšių mieste kiekiai, srautai, rida, greičiai, gatvių pralaidumas, spūstys, miesto ir priemiestinės zonos keleivių srautai ir jų kaita:

2.1.1.1. transporto srautų magistralinėse gatvėse natūriniai valandiniai tyrimai. Natūriniai srautų tyrimai ir vairuotojų apklausa užmiesčio kelių prieigose tranzito nustatymui;

2.1.1.2. gyventojų paros mobilumo anketinė apklausa (ne mažiau nei 2 procentai nuo gyventojų skaičiaus), nustatant kelionių skaičių ir jų atliekamą būdą. Kelionių matricų sudarymas pagal kelionės būdą;

2.1.1.3. esamos parkavimo sistemos būklės analizė, nustatant stovėjimo vietų užpildymą, jų plėtros poreikį;

2.1.1.4. miesto „juodųjų dėmių“ nustatymas pagal įskaitinių eismo įvykių skaičių 2013-2016 metais;

2.1.1.5. transporto srautų natūriniai greičio tyrimai.

2.1.2. esamos visuomeninio transporto sistemos būklės analizė, kurios metu įvertinamas miesto visuomeninio transporto darbo efektyvumas ir nustatomos tendencijos:

2.1.2.1. miesto keleivių, važiuojančių autobusų, maršrutinių taksi ir traukinių maršrutais natūriniai paros tyrimai;

2.1.2.2. esamos miesto ir priemiesčių urbanistinės struktūros būklės analizė, nustatant darbo, gyvenamųjų ir poilsio vietų pasiskirstymą bei prognozuojant tendencijas.

2.1.3. Atliktos analizės pagrindu identifikuojamos susisiekimo problemos ir jų priežastys, nustatoma miesto ir priemiesčių plėtros įtaka ir tendencijos, atliekama galimų pasekmių prognozė.

2.1.4. Konkurencinės aplinkos vertinimas transporto sektoriuje, Klaipėdos mieste;

2.1.5. Taikytinų savybių bei išvalgų, numatytų galimybių studijos projekte, sukūrimas.

2.2. Konceptijos rengimo stadija:

Pastaba: rengiant koncepciją, be kita ko, atliekama išsami potencialių naujų viešojo transporto rūšių trasų analizė, išskiriama problematika, apibrėžiamos pasiekiamumo užtikrinimo priemonės.

2.2.1. miesto skaitmeninės informacinės bazės transporto ir keleivių srautų modeliavimui sudarymas pagal naudojamas modeliavimo programas (gatvių ir VT maršrutų grafotinklas, miesto transportinis rajonavimas ir centrų nustatymas, rajonų atitinkamos kelionių ryšių matricos);

2.2.2. Miesto viešojo transporto maršrutinio tinklo optimizavimas (taikant LEAN ar analogišką procesų optimizavimo metodiką) pagal keleivių skaičių, pasiekiamumą, važiavimo greitį ir dažnį;

2.2.3. transporto ir keleivių srautų modeliavimo variantai. Techninis, ekonominis ir ekologinis variantų palyginimas, išnagrinėjus ne mažiau 3 variantų viešojo transporto sistemos tobulinimo diegiant naujas didelio pajėgumo (daugiau nei 4500 kel/val viena kryptimi) transporto rūšis, įskaitant:

2.2.3.1. minimalų viešojo transporto sistemos tobulinimo variantą - esamos transporto sistemos tobulinimo perspektyvų ir poreikio analizę;

2.2.3.2. bent 2 variantus dalinio eismo prioriteto (atskiro kelio maršruto dalyje arba automatizuoto eismo pirmumo maršruto dalyje) naujų viešojo transporto rūšių įdiegimo perspektyvas, viena kurių privalo būti miestų bėginio ir/ar bebėginio transporto rūšis;

2.2.3.3. bent 2 variantus visiško eismo prioriteto (atskiro kelio) naujų viešojo transporto rūšių įdiegimo perspektyvas, viena kurių privalo būti miestų bėginio ir/ar bebėginio transporto rūšis (estakadinė, požeminė arba antžeminė, kurios eismo negali įtakoti kitos transporto rūšys).

2.2.4. naujų mažo ir vidutinio pajėgumo viešojo transportavimo rūšių įdiegimo viešojo transporto sistemoje galimybių analizė (įskaitant viešojo transporto perspektyvas iki 2040 metų). Analizė turėtų apimti galimus maršrutus, naujų terminalų poreikį, skirtingų viešojo transporto rūšių integravimą į bendrą bilieto ir informacijos sistemą, maršrutų organizavimą).

2.2.5. remiantis atlikta analize, sudaryti perspektyvinę (orientacija į 2040 metus) miesto viešojo transporto sistemos schemą, kurioje:

2.2.5.1. būtų numatyta naujos didelio pajėgumo (arba naujų, jeigu siūloma įdiegti daugiau nei vieną naują transporto rūšį) transporto rūšies maršrutai, terminalai (stotys, stotelės, depai);

2.2.5.2. išnagrinėtos siūlomos transporto rūšies integravimo galimybės su kitomis viešojo transporto rūšimis bei sąveika su privačiu transportu (Park and Ride bei Bike and Ride aikštelėmis).

2.2.6. siūlymus rekomenduojama pagrįsti ekonomine naudos analize (ENA).

2.2.7. rengiant koncepciją, turi būti atsižvelgta į sekančius kriterijus:

2.2.7.1. analogiškų Klaipėdai užsienio miestų patirtį ir naujausias tendencijas, vystant viešąjį susisiekimą;

2.2.7.2. siūlomų naujų susisiekimo sistemų įtaką miesto plėtrai, gyventojų judrumui, ekonomikos vystymui, ekologijai, civilinei saugai, susisiekimo saugumui, miesto ir šalies prestižui;

2.2.7.3. laiko sąnaudas kelionei ekonomine išraiška;

2.2.7.4. įvairių visuomeninio transporto rūšių tarpusavio sąveiką, taip pat ir su individualiomis transporto priemonėmis, keleivių pervežimo patogumo atžvilgiu;

2.2.7.5. techninius įgyvendinimo aspektus.

2.3. *Sprendinių konkretizavimo stadija:*

2.3.1. naujos visuomeninės transporto rūšies maršrutų trasų detalizavimas ir esamo viešojo transporto maršrutinio tinklo pertvarkymas.

2.3.2. galimų projekto finansavimo modelių analizė.

2.3.3. pateikiamas detalus siūlomas techninis / finansinis / teisinis sprendinys kiekvienai užduotyje apibrėžiamai daliai: Tramvajaus projekto daliai ir Elektrinių autobusų daliai, detalizuojantis projekto apimtį, siūlomą grafiką, planuojamą biudžetą, planuojamą teisinį modelį bei techninius parametrus.

3. SPRENDINIŲ PASEKMIŲ VERTINIMAS:

3.1. surenkama ir analizuojama konkurencinės aplinkos vertinimo informacija, pagal ją nustatytais aspektais įvertinamas siūlomų sprendinių įgyvendinimo galimas teigiamas ir (ar) neigiamas ilgalaikis, ir (ar) trumpalaikis poveikis.

3.2. parengiama sprendinių poveikio vertinimo ataskaita, kurioje turi būti aprašyta numatoma veikla, įvertinama sprendinių ryšys su galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais ir (ar) patvirtintais ilgalaikiais ir vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais, įvertinama status quo situacija, numatomas sprendinių teigiamas ar neigiamas, trumpalaikis ar ilgalaikis poveikis, numatomos neigiamą sprendinių poveikį pašalinančios ar mažinančios priemonės.

Minimalus studijos VPSP investicinio projekto dalies turinys:

Investicijų projektą (IP) turi sudaryti šios dalys ir jose pateikta ne mažiau informacijos nei nurodyta:

1. Santrauka.

2. Mokslinių tyrimų metodai.

- Mokslinių tyrimų metodų teoriniai bei praktiniai aspektai;
- Darbo organizavimo bei atlikimo metodologijos aprašas;
- Moksliniais metodais grįstas esamos konkurencinės aplinkos vertinimas;
- Projekto konkurencinio modelio parengimas;

3. Metodologinė dalis.

- Darbo rengimo modelio kokybės kontrolės ir bendravimo su klientais metodikos pagrindimas OAPCR (Outline, analysis, presentation, communication, report) metodu.
- Projekto konkurencinės aplinkos vertinimas, „Žinių namai“ („Knowledge House“) metodu;

- Galimų konkurentų atsiradimo rinkoje galimybių vertinimas;

- Analogiškų projektų nesėkmių priežastinio ryšio analizė;

- Potencialių konkurencinių grėsmių identifikavimas;

- Geriausių rinkos patirčių įgyvendinant analogiškus projektus, vertinimas;

- Artimiausių konkurentų interesų ir veiklos žemėlapis.

4. Perspektyvinių paslaugų gyvavimo ciklas ir rizikų vertinimas.

- Paslaugos gyvavimo ciklo vertinimas SLM (Service Lifecycle Management) metodu;

- Paslaugų gyvavimo ciklo brandos modelis SLM3 (Service Lifecycle Management Maturity Model) metodu;

- Rizikų vertinimas atvirkštiniu TOWS (Threats, Opportunities, Weakness and Strengths) metodu;

- Taikytinų savybių išvalgų modelis pagal SPI (Service Performance Insight) metodą.

5. Projekto kontekstas:

- viešosios paslaugos, kuriai teikti (jei iki šiol paslauga nebuvo teikiama) ar kurios kokybei gerinti skirtas projektas, socialinė, ekonominė ir institucinė aplinka, pagrindiniai socialiniai – ekonominiai reiškiniai ir prielaidos, formuojantys projekto poreikį, jų tendencijos projekto įgyvendinimo perspektyvoje (glaustai analizuojama tik susijusi sektoriaus, regiono ir nacionalinė aplinka);

b. projekto teisinė aplinka: viešosios paslaugos, kurios kokybei gerinti skirtas projektas, teikimo teisinis reglamentavimas, identifikuojant apribojimus viešosios paslaugos teikimui;

c. projektu sprendžiamos problemos: tiksliai įvardijamos viešosios paslaugos problemos, nurodoma projekto vieta viešosios paslaugos teikimo procesuose, atskleidžiamos problemas lemiančios priežastys ir nurodoma, ar įgyvendinamas IP jas sprendžia.

d. tikslinių grupių poreikiai: viešosios paslaugos, kurios kokybei gerinti skirtas projektas, poreikiai (sektorius, regiono ir nacionaliniu mastu), poreikiams tenkinti parengti strateginiai dokumentai.

6. Projekto turinys:

a. projekto tikslas: kokią pagrindinę socialinę ekonominę naudą sukurs projekto įgyvendinimas, ko projektu siekiama, kokią problemą planuojama išspręsti;

b. projekto sąsaja su kitais projektais: pateikiama informacija tik apie tuos projektus, kurie yra tiesiogiai arba netiesiogiai susiję su rengiamu projektu;

c. projekto ribos: nurodomi pasirinkti būdai ir apimtis, kuria dalimi (kiek) IP prisidės prie problemos sprendimo;

d. poveikis tikslinėms grupėms: detalai aprašomos tikslinės grupės, kurioms IP įgyvendinimas turės tiesioginės įtakos ir kurios pajus socialinę-ekonominę IP įgyvendinimo naudą (žalą);

e. projekto uždaviniai: ką planuojama daryti, kad būtų pasiektas projekto tikslas ir išspręstos projektu keliamos problemos;

f. projekto organizacija: trumpai nurodoma projekto organizacija vadinamas juridinis ar fizinis subjektas ar jų grupė, prisiimanti atsakomybę už projekto įgyvendinimą ir vykdomi pagrindines projekto veiklas, kaip projektas susijęs su vykdoma organizacijos veikla;

g. siekiami rezultatai: kokia planuojama projekto įtaka viešosios paslaugos kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiams.

7. Galimybės ir alternatyvos:

a. esamos situacijos aprašymas: kokia apimtimi šiuo metu teikiama viešoji paslauga, atliekamų investicijų dydis, su paslaugos teikimu susijusių išlaidų, pajamų ir gaunamo finansavimo piniginiai srautai.

b. alternatyvų formulavimas ir aprašymas,

- *kai projekto bendra investicijų vertė viršija 3 mln. eurų:* 1) pradžioje vertinamos galimos veiklos projekto tikslui pasiekti ir uždaviniams išspręsti: sudaromas ilgas veiklų sąrašas, kuriame veiklos sugrupuotos pagal tam tikrus kriterijus; 2) nustatomi veiklų vertinimo kriterijai, pateikiamas jų paaiškinimas ir pasirinkimo pagrindimas; 3) galimos veiklos įvertinamos pagal pasirinktus veiklų vertinimo kriterijus ir sudaromas trumpasis veiklų sąrašas; 4) iš geriausiai įvertintų galimų veiklų sudaromos alternatyvos, nurodomi kiekvienos alternatyvos įgyvendinimo ypatumai ir padariniai (vertinamų alternatyvų skaičius negali būti mažesnis nei „Optimalios alternatyvos pasirinkimo projekte kokybės vertinimo metodikoje“ rekomenduojamas minimalus alternatyvų sąrašas pagal projekto tipą);

- *kai projekto bendra investicijų vertė neviršija 3 mln. eurų:* nurodomi kiekvienos alternatyvos įgyvendinimo ypatumai ir padariniai (vertinamų alternatyvų skaičius negali būti mažesnis nei „Optimalios alternatyvos pasirinkimo projekte kokybės vertinimo metodikoje“ rekomenduojamas minimalus alternatyvų sąrašas pagal projekto tipą);

8. Finansinė analizė (taikoma, tik kai projekto alternatyvų analizė atliekama sąnaudų analizės metodu):

a. projekto ataskaitinis laikotarpis;

b. finansinė diskonto norma;

c. projekto alternatyvų lėšų srautai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas);

d. projekto alternatyvų finansiniai rodikliai (FGDV investicijoms ir kapitalui, FVGN investicijoms ir kapitalui, FNIS) ir išvada dėl projekto gyvybingumo.

9. Ekonominė analizė (taikoma, tik kai projekto alternatyvų analizė atliekama sąnaudų naudos analizės metodu):

- a. rinkos kainų perskaičiavimas į ekonomines;
- b. išorinio poveikio vertinimas (poveikio komponentai, poveikio komponentų finansinė išraiška, poveikio mastas ir pobūdis);
- c. socialinė diskonto norma;
- d. projekto alternatyvų ekonominiai rodikliai (EGDV, EVGN, ENIS);
- e. optimalios alternatyvos atranka pagal finansinės ir socialinės ekonominės analizių rezultatus.

10. Jautrumas ir rizikos:

- a. Rizikų vertinimo apimtis:
  - *kai projekto alternatyvų analizė atliekama sąnaudų naudos analizės metodu ir jei planuojama investicijų vertė ne mažesnė nei 3 mln. eurų, atliekama pilnos apimties rizikų analizė:*
    - 1) jautrumo analizė (kaip kiekvieno atskiro kintamojo pasikeitimas įtakoja analizuojamo IP rezultatus);
    - 2) scenarijų analizė (kritinių kintamųjų bendros įtakos vertinimas finansiniams ir ekonominiams rodikliams, analizė atliekama esant tariausiai pesimistinei ir tariausiai optimistinei įvykių klostymosi eigai);
    - 3) kintamųjų tikimybių nustatymas (kiekvienam kintamajam sudaromas tikimybių skirstinys);
    - 4) rizikos vertinimas (kintamųjų rizikos įverčiai, rizikos veiksniai, rizikos veiksnių įverčiai, rizikos veiksnių įverčių reikšmės laike);
    - 5) rizikos priimtinumas;
    - 6) rizikų valdymo veiksmai.
  - *kai projekto alternatyvų analizė atliekama sąnaudų naudos analizės metodu bei vadovaujantis parengta mokslinių tyrimų metodologija ir jei planuojama investicijų vertė neviršija 3 mln. eurų arba projekto alternatyvų analizė atliekama sąnaudų efektyvumo analizės metodu, atliekamas aprašomasis projekto rizikų veiksnių ir rizikų valdymo būdų vertinimas pagal „Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos“ 7 priedą.*

11. Projekto vykdymo planas:

- a. projekto trukmė ir etapai;
- b. projekto vykdymo vieta;
- c. projekto komanda;
- d. projekto prielaidos ir tęstinumas;
- e. kitos išvados (kaip bus išspręsta problema, projekto įgyvendinimo organizacinės detalės ir kt.).

12. Išvados.

13. IP duomenų suvestinė

1. IP rengimo metu projekto koncepcija gali būti tikslinama atsižvelgiant į finansinio modeliavimo rezultatus, siekiant užtikrinti, kad projekto sukuriamą naudą visuomenei viršytų jam įgyvendinti reikalingas išlaidas.
2. Kartu su IP turi būti parengtas ir užpildytas VPSP (jei taikoma) klausimynas (žr. www.ppplietuva.lt).

II etapas

1. VPSP konkurso² medžiagos paruošimas (techninių, finansinių, teisinių sąlygų, kvalifikacijos kriterijų dalyviams) Tramvajaus daliai:

1.1.investuotojo atrankos dokumentai turi būti parengti pagal www.ppplietuva.lt svetainėje skelbiamus tipinius VPSP konkursų dokumentų projektus;

1.2.reikalavimų paslaugoms (angl. *Output specification*), kurių teikimą numatoma perduoti privačiam partneriui, apibrėžimas ir reikalavimų partneriams, kurie galėtų teikti tokias paslaugas, nustatymas;

² Viešųjų ir privačių subjektų partnerystė.

1.3.aplinkybių, galinčių ilgalaikėje perspektyvoje daryti įtaką abiejų partnerių gebėjimui vykdyti sutartinius įsipareigojimus, įvertinimas. Turi būti apsvarstyti įvairūs scenarijai (pvz., paslaugos poreikio sumažėjimo, padidėjimo, standartų pasikeitimo ir panašiai), numatyti veiksmai, kurių abi šalys imsis pasikeitus situacijai;

1.4.Studijos rezultatų (turto ir paslaugos perdavimo ir grąžinimo sąlygų, paslaugų specifikacijos ir standartų, planuojamų mokėjimų ir kitų) perkėlimas į projekto konkurso dokumentus, nurodant:

1.4.1. išsamų projekto tikslų, rezultatų ir apimties apibrėžimą, detaliai apibūdinant siekiamus rezultatus;

1.4.2. rizikos pasidalijimo matricą;

1.4.3. partnerystės projekto tipą, projekto dalyvius;

1.4.4. teisinės galimybes ir apribojimus esamų ir kuriamų objektų naudojimui, valdymui ir disponavimui;

1.4.5. kitus esminius reikalavimus.

1.5.teikti pasiūlymus dėl konkurso etapų skaičiaus ir suderinti tai su Perkančiąja organizacija;

1.6.parengti konkurso dokumentus (nustatyti kvalifikacinius, ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimus investuotojui, galimiems jo partneriams ir reikalavimus dokumentų pateikimui, parengti kvalifikacijos vertinimo tvarką ir kriterijus, techninę specifikaciją, investuotojų pasiūlymų vertinimo tvarką ir suformuluoti konkurso pasiūlymų vertinimo kriterijus ir parametrų lyginamąjį svorį, parengti VPSP sutarties projektą, apimančią ir sutarties priedus, įvertinant galimą mokėjimo mechanizmą, mokesčio struktūrą, baudavimo mechanizmą, stebėsenos ir kontrolės mechanizmą, parengti reikalavimus finansiniam veiklos modeliui bei parengti pirkimui reikalingas formas);

1.7.MS Excel skaičiuoklės, kuri leistų įvertinti galimus mokėjimus investuotojui, koncesininkui ir/ar suteikiančiajai institucijai ir jų struktūrą, atsižvelgiant į parengtus pirkimo dokumentus, parengimas;

1.8.užtikrinti, kad techninės specifikacijos, mokėjimo mechanizmas, baudų dydžiai ir rizikų pasidalinimas tarp viešojo ir privataus partnerių atitiktų EUROSTAT taikomus reikalavimus, kai VPSP projektas apskaitomas „už valstybės balanso“, vadovaujantis šiais teisės aktais ir papildomais dokumentais:

1.8.1. Valdžios sektoriaus skolos ir deficito vadovas;

1.8.2. Europos sąskaitų sistema (ESA 95);

1.8.3. European PPP expertise Centre “Eurostat Treatment of Public-Private Partnerships“, 2010 m.

1.9.Tiekėjas privalo vadovautis:

1.9.1. privataus subjekto atrankos viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektuose metodikomis/vadovais/taisyklėmis;

1.9.2. užsienio šalių gerąją praktiką, rengiant ir įgyvendinant analogiškus VPSP projektus.

Kiti reikalavimai:

1. Projekto konkurso dokumentų paruošimas suteiktas kokybiškai ir pilna apimtimi tuomet, kai Tyrėjai/Konsultantai perdavė Perkančiajai organizacijai visų šios techninės užduoties išvardintų uždavinių įvykdymą patvirtinančius rašytinius dokumentus ir jų elektronines formas.

2. Konkurso dokumentus sudaro – skelbimas, kvietimas, konkurso sąlygos ir priedai, techninė specifikacija (reikalavimai privačiam subjektui perduodamoms paslaugoms (angl. *Output specifications*)), aprašomieji dokumentai, partnerystės sutarties projektas ir sutarties priedai, paraiškos forma, skirta surinkti tiekėjų pasiūlymus (t. y. dokumentų visuma, kuria tiekėjas pareiškia pageidavimą dalyvauti pirkimo procedūrose) bei kiti dokumentai ir dokumentų paaiškinimai (patikslinimai).

3. Pirkimo dokumentai turi būti parengti taip, kad jas perskaitęs gerai informuotas, patyręs potencialus rinkos dalyvis suprastų technines partnerystės projekto rizikas ir įvertintų partnerystės

projekto sąnaudas, įvertintų partnerystės projekto ekonomines ir finansines rizikas, suprastų pasiūlymų rengimo ir pateikimo procedūras ir pasiūlymų vertinimo kriterijus.

4. Tiekėjas, rengdamas konkurso dokumentus, privalo įvertinti preliminarį konkurso eigą ir parengti orientacinį tvarkaraštį, reikalavimus privatiems subjektams, galintiems pateikti pasiūlymą, pasiūlymo turinį, pasiūlymo pateikimo terminą, pasiūlymo galiojimo užtikrinimą (jeigu numatoma taikyti), pasiūlymo galiojimo terminą, pasiūlymų vertinimo tvarką ir kriterijus, VPSP sutarties sąlygas.

2. Konkurso medžiagos Elektrinių autobusų projekto daliai paruošimas apima:

2.1.pirkimo plano atnaujinimą;

2.2.Elektrinių autobusų specifikacijos parengimą;

2.3.Bendrujų konkurso sąlygų (su ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų sistemos sukūrimu) projekto parengimą su sutarties projektu.
